

NAKNADA TROŠKOVA PRIJEVOZA ZA DOLAZAK NA POSAO I ODLAZAK S POSLA U ŠKOLSKIM USTANOVAMA

dr. sc. Marija Zuber,
savjetnica-urednica HZ RIF
Trogir, listopad 2022.

TKU za javne službe 2022.-2026.

- Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama - sklopljen 6. svibnja 2022. godine između Vlade RH i 11 reprezentativnih sindikata javnih službi; na određeno vrijeme, na rok od četiri godine
- Ugovorena primjena **od 1. svibnja 2022.**
- Zahtjevi za tumačenje upućuju se Povjerenstvu isključivo na obrascu koji je prilog TKU-u i čini njegov sastavni dio
- Propisan je rok u kojemu je Povjerenstvo dužno podnositelju upita dati tumačenje

Obrazac za postavljanje pitanja ovlaštenom Povjerenstvu

<p style="text-align: center;">Obrazac za postavljanje upita zajedničkom Povjerenstvu za tumačenje Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama</p> <p style="text-align: center;"><i>(obrazac se može preuzeti u WORD formatu sa mrežnim stranicama Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike)</i></p> <p style="text-align: center;">Upit se podnosi na predmetnom obrascu.</p> <p style="text-align: center;">Obrazac se može uputiti e-mailom na adresu: tumacenje.tku@mrosp.hr ili putem pošte na adresu Vukovarska 78, 10 000 Zagreb</p>	
Podaci o podnosiocu upita	
<i>Ime i prezime</i>	
<i>Naziv i adresa institucije u kojoj radi</i>	
<i>Naziv radnog mjesta</i>	
Sadržaj upita s pozivom na članak Temeljnog kolektivnog ugovora za koji se traži tumačenje	

Pravni učinci tumačenja ovlaštenog Povjerenstva

- Odgovori ovlaštenog Povjerenstva imaju pravnu snagu i učinke jednako kao sam TKU za javne službe
- To se odnosi i na tumačenja o pravima zaposlenih na naknadu troškova prijevoza
- Tumačenja se objavljuju na mrežnim stranicama Ministarstva rada

Udaljenost kao uvjet ostvarivanja naknade za prijevoz

Za prijevoz u mjestu i za međumjesni prijevoz:

- zaposlenik ima pravo na naknadu troškova prijevoza pod uvjetom da je udaljenost od njegovog prebivališta, odnosno boravišta do mjesta rada najmanje **dva kilometra**

Način određivanja udaljenosti:

- kao **najkraća** automobilska ruta s asfaltom
- putem stranice <https://www.google.com/maps>
- **NOVO:** udaljenost se više ne određuje prema planeru Hrvatskog autokluba

Pitanje: Kada se udaljenost određuje kao najkraća pješačka, a kada kao najkraća automobilska ruta?

Ako je objektivno moguć dolazak na posao pješice, udaljenost se određuje kao najkraća pješačka ruta; ako nije – kao najkraća automobilska ruta

Tumačenja u vezi određivanja udaljenosti

- Ako postoji **više pješačkih ruta** sa suvremenom pješačkom stazom i sve one omogućavaju sigurno kretanje pješaka, za utvrđivanje prava na naknadu troškova prijevoza uzima se najkraća pješačka ruta (Tumačenje br. 33/22 od 13. rujna 2022.).
- Ako u kartografskoj podlozi Google Maps-a **nije zabilježena adresa** na kojoj radnik stanuje, sukladno ranijim tumačenjima ovlaštenog Povjerenstva, udaljenost se utvrđuje stvarnom izmjerom na terenu.
- Ako je po Google Maps-u udaljenost u jednom smjeru **manja od 2 km**, a u drugom smjeru je veća od 2 km, zaposlenik nema pravo na naknadu troškova prijevoza.

Prebivalište odnosno boravište zaposlenika

- Prebivalište i boravište zaposlenika mjerodavno za ostvarivanje prava na naknadu određuje se prema **Zakonu o prebivalištu** (Nar. nov., br. 144/12. i 158/13.)
- Boravište i prebivalište prema Zakonu o prebivalištu nije uređeno istovjetno kako je uređeno Općim poreznim zakonom (Nar. nov., br. 115/16.-42/20.) koji je mjerodavan za određivanje poreznih prava.

Pitanja:

1. Kako postupiti ako zaposlenik u iste/različite dane radi na više lokacija?

Najkraća ruta i cestarina = ovisno koji iznos naknade je manji

NOVO:

- Ovisno što je za poslodavca povoljnije
- Izbor između:

ruta na cesti s
naplatom
cestarine +
cestarina (ENC
HAC-a i AZM-a)

ili

ruta na cesti bez
naplate

Povoljnije pravo za određene zaposlenike

Pravo na naknadu za prijevoz i u slučaju ako ne ispunjavaju uvjet udaljenosti od prebivališta odnosno boravišta do mjesta rada od najmanje dva kilometra:

- zaposlenici koji imaju tjelesno oštećenje od 100%, odnosno tjelesno oštećenje donjih ekstremiteta od najmanje 60% uz uvjet da je tjelesno oštećenje utvrđeno rješenjem nadležnog tijela
- **NOVO:** zaposlenici s navršених **58 godina** (prema prethodnom TKU, to su pravo ostvarivali zaposlenici s navršених 61 godinom)

Zaposlenici s navršenih **58 godina**

- Pravo na naknadu troškova **kupljene karte** za prijevoz
- Uvjeti:
 1. na relaciji kojom dolaze na posao mora postojati javni prijevoz
 2. moraju dokazati da su kupili kartu javnog prijevoza

NAKNADA:

- ako postoji mogućnost kupnje godišnje karte poslodavac će im nadoknaditi cijenu kupljene godišnju karte
- ako ne postoji mogućnost kupnje godišnje karte, poslodavac će im nadoknaditi kupljenu mjesečnu kartu
- ako ni ta mogućnost ne postoji, poslodavac će im nadoknaditi cijenu pojedinačne karte
- **Oni ne mogu ostvariti pravo na naknadu po prijednom km.**

Pitanje: Imaju li pravo na naknadu za prijevoz od prvoga dana nakon navršenih 58 godina ili od prvog mjeseca iza mjeseca koji slijedi nakon što su navršili 58 godina?

Zaposlenici koji stanuju na udaljenosti većoj od 100 km – NIJE IZMIJENJENO

- Pravo na naknadu za prijevoz za cijelu relaciju puta, tj. i za udaljenost veću od 100 km na temelju **odluke nadležnog ministra**
- Tko upućuje zahtjev nadležnom ministru: poslodavac (ustanova javne službe)
- Nadležni ministar: ministar u čijem djelokrugu je ustanova javne službe u kojoj zaposlenik radi
- Ako nadležni ministar u roku **90 dana** od uredno zaprimljenog zahtjeva ne donese odluku - smatrati će se da je dao prešutnu suglasnost
- U razdoblju dok se čeka odluka nadležnog ministra, zaposlenik ima pravo na naknadu za relaciju puta do 100 km
- Ovisno o odluci nadležnog ministra odnosno proteku roka od 90 dana, poslodavac je dužan radniku isplatiti razliku neisplaćene naknade za prijevoz

Promjena prebivališta/boravišta zaposlenih koji putuju na udaljenosti preko 100 km

NOVO:

- Stroža pravila za zaposlenike koji putuju na udaljenosti većoj od 100 km
- Ako zaposlenik tijekom trajanja radnog odnosa bez objektivno opravdanog razloga promijeni prebivalište/boravište sadržano kao bitan sastojak ugovora o radu i o razlogu promjene ne priloži dokaz, nema pravo na naknadu prema čl. 65. st. 5. i 6.

OPRAVDANI RAZLOZI – treba ih dokumentirati:

- ✓ sklapanje bračne, izvanbračne i partnerske zajednice
- ✓ spajanje obitelji
- ✓ propisana skrb o članu obitelji
- ✓ i drugi razlozi

TUMAČENJE POVJERENSTVA: Razvod braka je opravdan razlog

Promjena prebivališta/boravišta zaposlenika kojemu je bila odobrena naknada za udaljenost preko 100 km

- Ako nema dokaza za opravdanu promjenu prebivališta ili boravišta, a zaposleniku je prije promjene bilo odobreno korištenje naknade za udaljenost veću od 100 km – **zadržava pravo na naknadu u punom iznosu**, kako mu je bilo odobreno

Visina naknade za zaposlenike koji mogu koristiti organizirani prijevoz – NIJE IZMIJENJENO

ZA MJESNI I ZA MEĐUMJESNI PRIJEVOZ:

- u visini cijene javnog prijevoza, kumulativno za mjesni i za međumjesni
- neovisno o tome koriste li ga ili ne koriste
- bez umanjivanja naknade, u punom iznosu

KOJI IZNOS NAKNADE?

- ako postoji mogućnost kupnje godišnje karte na naknadu troška godišnje karte – svaki mjesec u visini 1/12 cijene godišnje karte
- ako ne postoji mogućnost kupnje godišnje karte na naknadu troška mjesečne karte
- ako ne postoji mogućnost kupnje godišnje ili mjesečne karte, na naknadu troška pojedinačne karte

Više javnih prijevoznika na istoj relaciji

NOVO:

- Ako je javni prijevoz organiziran od strane više prijevoznika koji prometuju na istoj relaciji, naknada se isplaćuje **u visini koja je povoljnija za poslodavca**

Napomena:

U prethodnom TKU je bilo određeno:

- ako koristi javni prijevoz - pravo na naknadu troškova u visini godišnje, mjesečne odnosno pojedinačne karte onog prijevoznog sredstva kojega koristi (čl. 66. st. 7.)
- ako ne koristi javni prijevoz - ima pravo na naknadu u visini cijene prijevoza koja je za poslodavca najpovoljnija (čl. 66. st. 10.).

Zaposlenici koji ne mogu koristiti javni prijevoz

- NIJE IZMIJENJENO

Jedan od dva moguća razloga:

1. nema javnog prijevoza, tj. ako na određenim relacijama ne prometuju javni prijevoznici, ili
2. na određenoj relaciji postoji javni prijevoz, ali je vozni red takav da zaposleniku ne omogućava redoviti dolazak na posao i odlazak s posla – u tom se slučaju smatra da za odnosnog zaposlenika nema organiziranog javnog prijevoza

Kada se smatra da postojeći javni prijevoz nije organiziran – NIJE IZMIJENJENO

- Ako zaposleniku **za sve njegove radne dane** ne omogućava redoviti dolazak na posao i povratak s posla
 - Smatra se da **NIJE** omogućen redoviti dolazak na posao i odlazak s posla ako je vozni red organiziran na način da :
 - ✓ vrijeme čekanja od dolaska u mjesto rada do početka radnog vremena zaposlenika te vrijeme čekanja od završetka radnog vremena do polaska redovite linije prema prebivalištu odnosno boravištu zaposlenika, prelazi 45 minuta
 - ✓ u slučaju potrebe za presjedanjem, ako je vrijeme čekanja između dvije linije javnog prijevoza duže od 30 minuta
- TUMAČENJE POVJERENSTVA:** Ako treba presjedati dva puta, 30 minuta se odnosi na zbrojeno čekanje za oba presjedanja

Visina naknade za zaposlenika za kojega nema organiziranog javnog prijevoza

U dva slučaja:

1. ne postoji javni prijevoz
2. postoji javni prijevoz, ali se za odnosnog zaposlenika smatra da nije organiziran

naknadu troškova prijevoza u visini od **1,35 kn** po prijeđenom kilometru

NOVO: **od 1. listopada 1,25 kn po km**

Izmjena visine naknade po km

- Početna naknada 1,35 kn po km (utvrđena krajem travnja 2022.) se usklađuje, na više ili na niže, ako se ispune određeni uvjeti
- KADA SE UTVRĐUJE: svakog posljednjeg utorka u mjesecu
- ZA KOLIKO: umnožak postotka povećanja cijene goriva i faktora 0,7
- UVJET: ako se srednja cijena 1 litre Eurosuper 95 i Eurodizel promatrana svakog zadnjeg utorka u mjesecu promijeni **za više od 10%** u odnosu na cijenu zadnjeg utorka u travnju koja je iznosila 12,70 kn (10% manje iznosi 11,43 kn, a 10% više iznosi 13,97 kn)
- KOJE CIJENE SU MJERODAVNE: na benzinskim postajama INA d.d.; web portal mzoe-gor.hr

Objava podatka o izmijenjenoj visini naknade za prijevoz po km

- Promjena visine naknade troškova prijevoza po prijeđenom km objavljuje se na mrežnim stranicama ministarstva nadležnog za rad.
- Nova svota naknade za prijevoz po km primjenjuje se od 1. dana sljedećeg mjeseca.

Naknada u slučaju kad javni prijevoz nije organiziran na dijelu relacije

Ako na dijelu udaljenosti postoji, a na dijelu ne postoji organizirani javni prijevoz, zaposlenik ima pravo na naknadu koja se sastoji od **dva dijela**:

- za dio udaljenosti na kojoj prijevoz nije organiziran - u visini "x" po prijednom kilometru
- +
- za dio udaljenosti na kojoj je prijevoz organiziran, a kojeg zaposlenik koristi, u visini cijene karte organiziranog prijevoza, a
- ako ga ne koristi, u visini cijene karte organiziranog prijevoza ili u visini „x”kn po prijednom kilometru, ovisno o tome što je za poslodavca povoljnije

Izjašnjavanje zaposlenika o načinu korištenja prava

- Na početku kalendarske godine – **NOVO**: ne mora se izjašnjavati svake godine, ako nema promjena
- Tijekom kalendarske godine – ako dođe do promjene u načinu korištenja prava ili do promjene prebivališta/boravišta

Što zaposlenik treba dokazati, a što utvrđuje poslodavac?

- Zaposlenik treba dokazati da ima ili da nema organizirani javni prijevoz odnosno da mu javni prijevoz omogućuje ili da mu ne omogućuje redoviti dolazak na posao
- Prema prethodnom TKU, trebao je dokazati samo u slučaju kad mu javni prijevoz nije omogućavao redoviti dolazak na posao
- Zaposlenik dužan dostaviti dokaze, a **poslodavac utvrđuje** je li za određenog zaposlenika prijevoz **organiziran ili nije organiziran** (Tumačenje br. 31/22 od 13. rujna 2022.).
- Dokazi:
 - ✓ vozni red (ako postoji javni prijevoz)
 - ✓ raspored radnog vremena zaposlenika

Umanjenje mjesečne naknade za prijevoz

- Nisu promijenjene odredbe o umanjenju naknade (godišnji, rodiljni i roditeljski, bolovanje, izostanak više od dva dana uzastopno...)

NOVO:

- Zaposleniku kojemu se naknada isplaćuje po cijeni mjesečne karte, neće se isplatiti za jedan mjesec u kojemu koristi pretežiti dio godišnjeg odmora
- Zaposleniku koji nakon dva tjedan neprekidnog rada koristi propušteni tjedni odmor, pa koristi više od dva dana tjednog odmora, ne umanjuje se mjesečna naknada

Tumačenja u vezi umanjenja naknade

- Ako je zaposlenik na početku mjeseca kupio kartu, pa u tom mjesecu izostane zbog bolovanja, naknada se ne umanjuje, s tim da zaposlenik treba dokazati daje kupio prijevoznu kartu (Tumačenje br. 15/22 od 6. srpnja 2022.).
- Naknada umanjuje samo ako zaposlenik izostane više od dva radna dana uzastopce. Izostanci na razini mjeseca se ne zbrajaju (Tumačenje br. 32/22 od 13. rujna 2022.).
- Zaposleniku koji ostvaruje pravo na naknadu troškova prijevoza u visini 1/12 godišnje karte, naknada se neće isplatiti za mjesec u kojemu koristi pretežiti dio godišnjeg odmora i također, naknada će mu se razmjerno uskratiti i u svim drugim slučajevima kada zaposlenik više od dva radna dana uzastopce nije u obvezi dolaska na posao (Tumačenje br. 17/22 od 6. srpnja 2022.)

Isplata naknade za prijevoz

ROK (DOSPIJEĆE):

- Naknada troškova prijevoza se isplaćuje najkasnije **do 15-og u mjesecu** za prethodni mjesec.

NAČIN ISPLATE:

- Neoporezivu naknadu troškova prijevoza dozvoljeno je isplatiti u **gotovu novcu** (čl. 92. Pravilnika o porezu na dohodak).

ZAŠTITA OD OVRHE:

- Ako se naknada za prijevoz uplaćuje na račun, radniku koji ima zaštićeni račun uplaćuje se na zaštićeni račun (čl. 172. Ovršnog zakona).

Neoporeziva naknada za prijevoz u obrascu JOPPD

- Šifra vrste primitka: **19** (oznaka pod 15.1. na stranici B)
- Kada treba Poreznoj upravi dostaviti obrazac JOPPD:
 - za neoporezive primitke – bilo koji dan od datuma isplate do 15. dan sljedećeg mjeseca

IZNIMKA:

- ako se neoporeziva naknada za prijevoz isplaćuje istoga dana kad i plaća i na isti način (isplata na tekući račun) – obrazac JOPPD treba dostaviti **na dan isplate**
- mjesečna plaća i naknada za prijevoz - isplata istoga dana i na isti način – podaci se mogu iskazati u jednom ili u dva retka na stranici B

Porezna obilježja naknade za prijevoz i obveze poslodavca

Neoporeziva naknada za prijevoz (čl. 7. Pravilnika o porezu na dohodak):

- do visine stvarnih izdataka prema cijeni mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte javnog prijevoza
- ako na određenom području odnosno udaljenosti **nema organiziranog prijevoza** - u visini cijene prijevoza koja je utvrđena na približno jednakim udaljenostima na kojima je javni prijevoz organiziran
- u međumjesnom prijevozu - u visini stvarnih izdataka do cijene mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte
- ako radnik mora sa stanice međumjesnog javnog prijevoza koristiti i mjesni prijevoz - neoporezivi iznosi se utvrđuju u visini troškova mjesnog i međumjesnoga javnoga prijevoza.

Dio naknade za prijevoz = plaća u poreznom smislu

Zaposlenik ostvaruje pravo na naknadu prijevoza prema čl. 65. TKU za javne službe u iznosu većem od neoporezivog iznosa, u slučaju:

1. ako ostvaruje pravo na naknadu u visini 1,35 kn po km, a taj je sumarni mjesečni iznos veći od mjesečne ili sume pojedinačnih cijena karata javnog prijevoza i
2. ako ostvaruje naknadu prema prijavljenom prebivalištu odnosno boravištu sukladno Zakonu o prebivalištu, a dolazi na posao s druge lokacije

Dio naknade koji prelazi propisanu neoporezivu svotu = **PLAĆA** u poreznom smislu (neto plaća koju treba uvećati za javna davanja)

Zaključno

- U praksi je ponekad teško pomiriti želje zaposlenika i obvezu odgovornog trošenja javnog novca.
- Postojeći način određivanja prava na naknadu prijevoza nerijetko zadire u privatnost zaposlenika, što može rezultirati neželjenim i neprikladnim odnosima unutar ustanove.
- Poslodavac mora poznavati mrežu javnog prijevoza na svom području.
- Obračun naknade za prijevoz za mnoge zaposlenike je složeniji od obračuna plaće.